

Izdevums Nr. 132/ 2022. gada AUGUSTS



Nacionālais kopuzņēmums

**SIA "Latvijas vēja parki" —**  
Latvijas enerģētiskajai neatkarībai,  
drošībai un stabilitātei**Gāzes nodrošinājums**šobrīd ļauj piedāvāt TEC tirgū un pārdot gāzi  
juridiskajiem klientiem**Karstuma rekordi**

Eiropā veicina upju iztvaikošanu

**Cenu lēcieni biržā NordPool**

karstās vasaras dienās

**Eiropas Savienības pasākumi,**  
gatavojoties ziemai**Cenu eskalācija**

dabaszgāzes tirgū

**AS "Latvenergo" par 15%**

samazina enerģijas patēriņu biroju telpās

**AS "Latvenergo" aicina**

pedalīties "Enerģētikas hakatonā"

## Nacionālais kopuzņēmums SIA "Latvijas vēja parki" — Latvijas enerģētiskajai neatkarībai, drošībai un stabilitātei

2022. gada 22. jūlijā sperts nozīmīgs solis Latvijas enerģētiskās neatkarības nodrošinājumam — dibināts AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kopuzņēmums SIA "Latvijas vēja parki".

SIA "Latvijas vēja parki" ir nacionāls uzņēmums, kura darbības mērķis ir energoneatkarības, ilgtermiņa atjaunīgās enerģijas un vērtības pieaugums visu Latvijas iedzīvotāju un uzņēmumu interesēs. Kopuzņēmums ir pirmais, kas paredz kompensējošo mehānismu vietējām kopienām. Kopuzņēmuma uzdevums ir līdz 2030. gadam uzbūvēt vēja parkus ar kopējo jaudu vismaz 800 megavatu (MW), kas nodrošinās atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas jaudas ievērojamu pieaugumu un veicinās Latvijas virzību uz enerģētisko neatkarību, drošību un klimatneitralitāti, vienlaikus samazinot SEG emisijas, saglabājot dabas daudzveidību un attīstot aprites ekonomiku.

Kopuzņēmuma dibināšana notiek laikā, kad Latvija un pasaule saskaras ar ļoti nopietniem ģeopolitiskajiem, energoneatkarības un drošības izaicinājumiem, kā arī ar klimata pārmaiņām un to izraisītajam sekām.

Ministru prezidents **Krišjānis Kariņš** (att. 1.) uzsver: "Šodien ir nozīmīga diena Latvijas enerģētiskās neatkarības stiprināšanā — atzīmējam *Latvenergo* un *Latvijas valsts mežu* kopuzņēmuma SIA "Latvijas vēja parki" izveidi, kas ir valsts atbilde vidējā termiņā uz jautājumu par Latvijas atkarības mazināšanu no fosilajiem energoresursiem, kas līdz šim tika importēti no Krievijas. Proti, ne uz rītdienu, bet vairāku gadu garumā Latvija spēs pati saražot nepieciešamo elektroenerģijas daudzumu no atjaunīgajiem energoresursiem, mazāk izmantojot importējamos





fosilos energoresursus. Tas nozīmē prognozējamu elektroenerģijas cenu un resursa pieejamību iedzīvotājiem un uzņēmumiem, kā arī mūsu tautsaimniecības konkurētspējas stiprināšanu. Vēlos pateikties *Latvenergo* un *Latvijas valsts mežu* vadībai par spēju atrast kopīgu valodu, lai īstenotu Latvijas ekonomikai un sabiedrībai nozīmīgu projektu. Tāpat vēlos pateikties ekonomikas ministrei Ilzei Indrikšonei un zemkopības ministram Kasparam Gerhardam par ieguldīto darbu, kas vēlreiz parāda — liekot kopā dažādas idejas un politiskās pārliecības, mēs valdībā spējam vienoties un rast kopīgu valodu, lai stiprinātu mūsu valsti un virzītu Latvijas valsts attīstību pareizā virzienā."



2. att.

Kopuzņēmuma mērķis ir gūt maksimālu labumu sabiedrībai, izmantojot sinerģiju no valstij piederošu divu stratēģisku kapitālsabiedrību aktīvu, resursu un kompetenču apvienošanas. Ekonomikas ministre **Ilze Indrikšone** (att. 2.) norāda: "Latvijas enerģētiskās neatkarības stiprināšanai ir būtiski īstenot liela mēroga stratēģiskus vēja parkus, lai kāpinātu vietējās ģenerācijas jaudas, sniegtu būtisku devumu elektroenerģijas cenas stabilizācijā, kas ilgtermiņā nodrošinās Latvijas sabiedrībai un uzņēmumiem konkurētspējīgas elektroenerģijas izmaksas. Turklāt šāda mēroga projekts nodrošinās arī būtiskas investīcijas Latvijas tautsaimniecībā, kā arī sekmēs apkārtējo reģionu ekonomisko aktivitāti. Projekta atrašanās Latvijā veicinās arī ilgtermiņa pieprasījumu apkalpojošajām augsto tehnoloģiju nozarēm Latvijā."



3. att.

Kopuzņēmums SIA "Latvijas vēja parki" ir divu Latvijas kapitālsabiedrību — AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" pieredzes, iespēju un zināšanu apvienojums vispārējam valsts, sabiedrības, uzņēmēju un arī reģiona labumam. Kopuzņēmuma pamatkapitāls dibināšanas brīdī ir 2 miljoni EUR, 80 % kopuzņēmuma kapitāldaļu pieder AS "Latvenergo", bet 20 % AS "Latvijas valsts meži". Uzņēmuma pagaidu vadība ir **Ilvija Boreiko**, SIA "Latvijas vēja parki" valdes priekšsēdētāja, un **Zane Norenberga**, SIA "Latvijas vēja parki" valdes locekle. (att. 3.).

Kopuzņēmumam ir mērķis — līdz 2030. gadam nodrošināt Latvijas valsts energoneatkarības un klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu atbilstoši Nacionālajam enerģētikas un klimata plānam.

## Uzziņai par lieljaudas vēja parku projektu:

### Iedzīvotāju viedoklis:

87,6 % Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka Latvijai būtu jācenšas pašai pilnībā saražot nepieciešamo elektroenerģiju.\*

77,2 % Latvijas iedzīvotāju atbalsta vēja parku izveidi Latvijā.

(SKDS pētījumu centra 2022. gada aprīlī-maijā veiktās aptaujas dati)

### Tautsaimniecības un sabiedrības ieguvumi:

Investīcijas — apt. 940 milj. EUR

Saistīto nozaru attīstība — apt. 20 milj. EUR gadā

Dividendes valsts budžetā izglītības, medicīnai un valsts aizsardzībai — apt. 50 milj. EUR gadā

Papildu zaļā enerģija 800 MW/+2,7 TWh gadā

Minimāla CO<sub>2</sub> pēda

"Latvijas un *Latvenergo* enerģētikas kods ir rodams atjaunīgajā enerģijā. Tāpat kā 1939. gadā Ķeguma HES atvēra spožu lappusi, arī tagad esam jauna ceļa sākumā — SIA "Latvijas vēja parki" ir kā jauns sākums, radot augstu nozares kvalitāti un labākajā veidā izmantojot mūsu nacionālos resursus kopējam labumam, neatkarībai un drošumam," saka **Mārtiņš Čakste**, AS "Latvenergo" valdes priekšsēdētājs. (att. 4.).



4. att.

Vēja parkus paredzēts būvēt vietās ar iespējami mazāku ietekmi uz ainavu, vietējiem iedzīvotājiem un vidi.



5. att.

"Mums, *Latvijas valsts mežiem*, valsts ir uzticējusi gādāt par lielu daļu no lielākā vērtīgākā Latvijas resursa — zemes, tādēļ arvien ieviešam efektīvākus un inovatīvākus veidus, kā ilgtspējīgi to apsaimniekot un vienlaikus radīt iespējami lielāku vērtību visai Latvijas sabiedrībai. Šodien divu spēcīgu Latvijas uzņēmumu komandas zināšanas un pieredze paver jaunas durvis nacionālo resursu gudrai apsaimniekošanai — tīras enerģijas ražošanai," uzsver AS "Latvijas valsts meži" valdes loceklis **Jānis Lapīņš**. (att. 5.).

SIA "Latvijas vēja parki" ir pirmais vēja parku attīstītājs, kas piedāvās pašvaldībām saņemt ieguvumus no vēja enerģētikas. Daboties ar vēja enerģijas tirdzniecības ieņēmumiem, paredzēti kompensējoši maksājumi vietējām pašvaldībām, vairojot vietējo kopienu labklājību.

"Kopuzņēmuma vēja parku saražotā vēja enerģija nodrošinās sabiedrības prasības pēc tīras, uzticamas un pieejamas enerģijas. Mūsu galvenās vērtības ir cieņa pret vidi un ainavu, kā arī zaļākas nākotnes nodrošināšana nākamajām paaudzēm, jo esam nacionāls uzņēmums un esam uz palikšanu! Lieljaudas vēja parku izbūve drošā un sociāli atbildīgā veidā, pievēršot lielu uzmanību cilvēka, vides un enerģētikas līdzspastāvēšanai ir Latvijas enerģētiskās neatkarības un ekonomikas ilgtspējas mugurkauls," saka **Ilvija Boreiko**, SIA "Latvijas vēja parki" valdes priekšsēdētāja.

SIA "Latvijas vēja parki" vēja parku plānotā jauda būs neatsverams ieguldījums kopējam Latvijas elektroenerģijas ģenerācijas portfelim. Veicinot atjaunīgās enerģijas ražošanu un izbūvējot lieljaudas vēja parkus, tiks sekmēta Latvijas energoneatkarība, ieviestas bezzemisiju enerģijas sistēmas, samazināta fosilo energoresursu izmantošana un uzlabota elektroenerģijas importa — eksporta bilance, kas sekmēs arī elektroenerģijas cenas stabilitāti reģionā. SIA "Latvijas vēja parki" lieljaudas sauszemes vēja parki ne tikai ražos elektroenerģiju, bet arī veicinās inovatīvo tehnoloģiju attīstību un sekmēs izmaiņas vairākās tautsaimniecības jomās — enerģētikā, rūpniecībā, lauksaimniecībā un transporta nozarē. ●

### Nākotnes vērtība:

Arējas tirdzniecības bilancē uzlabojums par 140 milj. EUR gadā

Valsts meža zemju ienesīguma pieaugums — apt. 5,5 milj. EUR gadā

Visa peļņa projekta dzīves ciklā nonāk sabiedrības rīcībā

### Ietekme uz vidi:

Vēja parkus izbūvēs vietās, kur tie pēc iespējas mazāk ietekmēs ainavu, vietējos iedzīvotājus un vidi

Vietas izvēli noteiks kompetentu un neatkarīgu Latvijas un starptautisko ekspertu veikti pētījumi par biotopiem un citām dabas vērtībām

Modernu tehnoloģiju izmantošana ļaus samazināt turbīnu skaitu vismaz 5 reizes Atmežošana līdz 0,8 hektāriem vienai turbīnai jeb ne vairāk kā 0,01 % no LVM apsaimniekotās valsts meža zemes

# Gāzes nodrošinājums šobrīd ļauj piedāvāt TEC tirgū un pārdot gāzi juridiskajiem klientiem

Lai gan šobrīd resursu tirgos saglabājas augstas gāzes un CO<sub>2</sub> izmaksas un tirgū būtu jābūt pieejamām vairākām stacijām, kas izmanto citus — lētākus energoresursus, tomēr karstais laiks, nepietiekamie vēja un hidroresursi, kā arī vairāku staciju remontdarbi Baltijā ir veicinājuši energoapgādes nepietiekamību Baltijā, par ko liecina arī Nord Pool biržas cenas.

Tas rada nepieciešamību darboties AS "Latvenergo" termoelektrostacijām, koncernam uzņemoties arī papildu riskus attiecībā uz dabasgāzes izmaksām, taču TEC iedarbināšana ir iespējama un šobrīd nerada gāzes apgādes riskus ziemā, jo valsts un AS "Latvenergo" savlaicīgi nodrošināja dabasgāzes rezerves un aktīvi turpina iepirkumus. Valstiskā līmenī Latvijas māsaimniecības ir nodrošinātas ar dabasgāzi. *Latvenergo* ir risinājumi, lai sniegtu dabasgāzes piedāvājumus juridiskajiem klientiem brīvajā tirgū.

**Mārtiņš Čakste**, AS "Latvenergo" valdes priekšsēdētājs: "Termoelektrostacijas darba režīms ir ārkārtīgi neefektīvs, ja tam jāstrādā tikai vienu stundu, tādēļ TEC-2 ir sagatavots drošai un ilgāai darbībai un jau strādā tirgū. Līdz šim TEC darbību ierobežoja valstiskas drošības apsvērumi situācijā, kad visā Eiropā ir gāzes deficīts un tās apgāde ir kritiski zemā līmenī. Mērķtiecīgi strādājot, esošie krājumi un iegādes plāni ir ļāvuši *Latvenergo* pārskatīt ierobežojumus un šajā kritiskajā brīdī sākt TEC darbību, nekaitējot kopējai apgādes drošībai. Vēl vairāk — esam raduši iespēju apgādāt ar gāzi arī juridiskos klientus, kam līdz šim piedāvājums ierobežojām un kas nespēj šobrīd gāzi nopirkt brīvajā tirgū. Tā ir energoapgādes drošuma, kas ir sabiedrībai svarīgākais jautājums, būtiska sastāvdaļa."

AS "Latvenergo" ir iegādājies dabasgāzi nepieciešamajā apjomā elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai AS "Latvenergo" termoelektrostacijās plānotajam ražošanas režīmam 2022. gadā, kā arī visu sezonu nodrošinās piegādes saviem māsaimniecību klientiem. Papildus atgādinām, ka valdība ir rezervējusi dabasgāzi saistīto lietotāju apgādei visai apkures sezonai. ●



## Karstuma rekordi Eiropā veicina upju iztvaikošanu

**Rodika Prohorova**, AS "Latvenergo" vecākā tirdzniecības analītiķe

Sausā vasara, kas uzstādīja karstuma rekordus visā Eiropā, ietekmē situāciju kontinenta upēs. Reina, kas gadsimtiem ilgi ir bijusi Vācijas, Nīderlandes un Šveices ekonomikas balsts, augsta sākumā kļuva praktiski neizbraucama galvenajā ceļa punktā, apturot milzīgās dīzeļdegvielas un ogļu plūsmas. Visā Eiropā transports ir tikai viens no upju tirdzniecības elementiem, ko ir radījušas klimata pārmaiņas.



Saskaņā ar aprēķiniem, kas balstīti uz *Eurostat* datiem, Eiropā upēs un kanālos ik gadu pārvadā vairāk nekā 1 tonnu kravu uz katru ES iedzīvotāju, un šis transporta veids reģiona ekonomikā iegulda aptuveni 78 miljardus eiro gadā. Tomēr ne vien komerciālā navigācija ir nozīmīga, upes ir svarīgas arī apūdeņošanai un daudzām citām nozarēm, un turpmāka kuģošanas jauda būs ierobežota, kamēr vien reģionā nebūs liels nokrišņu daudzums.

Eiropas Vides aģentūra norāda, ka ūdens trūkums Eiropas upju baseinos ietekmē pat ceturto daļu reģiona teritorijas. Reina ir Eiropas iekšējo ūdensceļu tīkla galvenā artērija. Upe, kas ar kanālu ir savienota ar Donavu, caur Šveices un Vācijas rūpnieciskajām zonām ieklūst Ziemeļjūrā, rosigajā Roterdamas ostā Nīderlandē.

Reina ir Eiropas svarīgākā upe, pa kuru tiek transportētas ogles uz elektrostacijām Vācijā. Šobrīd tai ir īpaši liela nozīme situācijā, kad ir nepieciešams ierobežot Krievijas radītās gāzes piegāžu ierobežošanas ietekmi, lai ogļu stacijas, kas atrodas konservācijā, atsāktu darbu. Turklāt Vācijas dzelzceļu tīkls saskaras ar regulāriem sastrēgumiem, savukārt pāreja uz autoceļiem izejvielu transportēšanai nav tik efektīva.

Blīva upju krastu apdzīvotība un to izmantošana tāpat rada sarežģījumus upju sistēmām. Apmēram 58 miljoni cilvēku dzīvo Reinas upes baseinā, tās ūdeni izmanto dzeršanai, laistīšanai, ražošanai un elektroenerģijas ražošanai.

Turpretī Francija, kas tradicionāli ir elektroenerģijas eksportētāja valsts, nevar palīdzēt mazināt enerģijas trūkumu, jo ir pieejama tikai aptuveni puse no valsts kodolreaktoriem, pārējos norit apkopes darbi. Tajā pašā laikā arī Norvēģija apsver ierobežot elektroenerģijas eksportu, kā prioritāti izvirzot aizpildīt zemos ūdens rezervuārus, nevis ražot elektroenerģiju. Tā kā ES otrā lielākā ekonomika cīnās ar enerģētikas krīzi, Francijas kodolenerģijas regulators piešķirīs pagaidu atbrīvojumu piecām atomelektrostacijām, lai upēs izvadītu karstu ūdeni, kas citkārt būtu pretrunā ar vides standartiem, tomēr šis solis tiek sperts situācijā, kad ilgtermiņa cenas uzstādījušas jaunus rekordus Francijā un Vācijā.

Rūgtā ironija ir tāda, ka ūdensceļi ir tie, kas ES palīdz cīnīties pret klimata pārmaiņām. Savos zaļās pārejas plānos Eiropas Komisija ir izvirzījusi mērķi līdz 2030. gadam par 25 % palielināt iekšējo ūdensceļu izmantošanu un jūras kuģošanu nelielos attālumos.

Tikmēr klimata pārmaiņu ietekmi cilvēki pārsvarā izjūt, mainoties ūdens apgādei, Eiropa cieš no vēsturiskā sausuma, nāvējoši plūdi šogad ir skāruši ASV Kentuki štatu, Dienvidāfriku un Brazīliju, turpretim Ķīnu — abas minētās dabas parādības.

Eiropā karstuma vilnis palielina arī nepieciešamību patērēt vairāk elektroenerģijas, un pieaugošais pieprasījums atspoguļojas augstos elektroenerģijas cenu līmeņos visā Eiropā, it īpaši brīžos, kad ir zema izstrāde no atjaunīgajiem energoresursiem. Ņemot vērā, ka visi energoresursu tirgi ir cieši saistīti un izveidojies sausums Eiropā, rodas arī lielākas bažas situācijā, kad tiek ierobežotas dabasgāzes piegādes, turpretim nepieciešamība pēc ogleņiem pieaug. ●



# Cenu lēcieni biržā Nord Pool karstās vasaras dienās

Guntis Lūsis, AS "Latvenergo" Enerģijas vairumtirdzniecības direktors

Lai arī esam piedzīvojuši augstas Nord Pool cenas, tomēr pašos pamatos vienota birža Eiropā ir uzbūvēta tā, lai atrastu lietotājam zemāko iespējamo elektroenerģijas ražotāju piedāvājumu grozu. Taču tagad, karstajās vasaras dienās, Nord Pool aprēķina mehānisms katrā stundā cenšas nodrošināt lietotāju ar pieprasīto kilovatstundu skaitu.

Ilgstoša svelme, nepietiekamie vēja un hidroresursi, nepietiekama atomstaciju jauda, kā arī vairāku staciju remontdarbi reģionā ir veicinājuši energoapgādes nepietiekamību Baltijā, par ko liecina arī Nord Pool biržas cenas.

Jūlijā un augustā piedzīvota augsta Nord Pool cena, ko visvairāk ietekmē karstuma periods un ārkārtīgi dārgie fosilie resursi visā Eiropā:

- ir ļoti ierobežota hidroresursu pieejamība visā kontinentā, tai skaitā Daugavā;
- dabā vējš samazinās, kad karstās gaisa masas ir nekustīgas;
- saules paneļi saražo mazāk dūmakainās karstās dienās;
- rekordaugsta gāzes un ogļu cena pasaulē;
- atomstaciju izstrādi ierobežo nepietiekama dzesēšana;
- pārvades jaudas mazina plānotie remontdarbi;
- pieaudzis pieprasījums pēc gaisa kondicionēšanas.

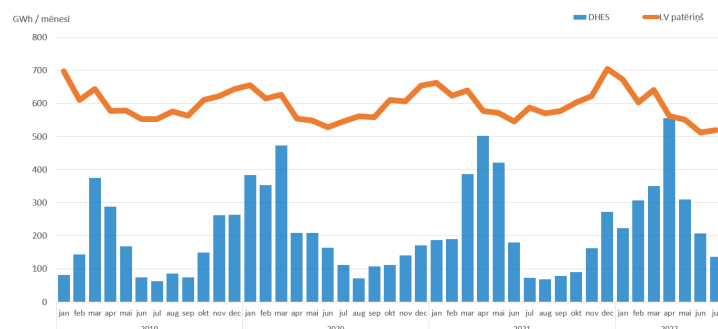
Nepatīkamais rezultāts: visā Eiropā – Baltijā, Ziemeļvalstīs, Centrālajā un Rietumu reģionā – ir elektroenerģijas ražošanas deficīts un jāpieslēdz arvien dārgāki ražotāji.

Analizējot cenu līmeņus Eiropas reģionos, redzams, ka piedāvājuma un pieprasījuma līknes satiekas pie ogles un dabasgāzes ģenerētās

elektrības aktuālā izmaksu līmeņa. Ogles un dabasgāzes globālais cenu līmenis ir rekordaugsts, un tomēr šie ģeneratori visā Eiropā sniedz zināmu cenu stabilitāti, izvairoties no ekstrēmām eskalācijām. Aizvadītajās trijās nedēļās no atjaunīgajiem resursiem Baltijā vēja izstrāde samazinājusies par 27 %, saules izstrāde nedaudz pieauga par 6 %, bet Daugavas HES kaskādē ūdens pietece samazinājusies par 23%.

Tuvākās nedēļas joprojām solās būt karstas. Katram no mums ir jāvērtē: lietotājam – kur ietaupīt, ražotājam – kā pārvarēt izaicinošus režīmus. Katram nav jābūt Nord Pool biržas ekspertam – tādēļ pamatprincipus un cenas faktorus ik nedēļu skaidro Latvenergo eksperti. Sekojiet līdzi iknedēļas komentāram par elektroenerģijas cenu Latvenergo mājaslapā. ●

## Daugavas HES saražotā elektroenerģija salīdzinājumā ar Latvijas patēriņu



# Eiropas Savienības pasākumi, gatavojoties ziemai

Rodika Prohorova, AS "Latvenergo" vecākā tirdzniecības analītiķe

Eiropā dabasgāzes un elektroenerģijas cenas joprojām piedzīvo milzu lēcienus, baidoties no piegādes pārtraukumiem, un valdību vadītāji brīdina Eiropas Savienības (ES) valstu iedzīvotājus gatavoties skarbai ziemai.

Energoresursu nepietiekamība izraisa milzīgu stresu ES lielākajām ekonomikām, un iespējamā recesijas ietekme varētu pamazām izplatīties visā pasaulē, vienlaikus nospiežot miljoniem māsaimniecību enerģētiskajā nabadzībā. Valdības jau ir bijušas spiestas pieņemt zaļajam kursam pretēju rīcību – pastiprināt elektroenerģijas izstrādi, izmantojot akmeņogles, dabasgāzi un atomenerģiju – īstermiņā plānojam izstumt no patēriņa kā kaitīgu klimata neitralitātei.

Eiropa ir nonākusi ļoti nedrošā energoapgādes situācijā, turklāt ziemas apkures sezona sāksies oktobrī. Valstis steidzas aizpildīt dabasgāzes krātuves, taču iesūkšanās temps ir krities, un jebkādi turpmāki samazinājumi var nozīmēt, ka normēšana kļūs par realitāti.

Enerģijas tirgus svārstības posmu pa posmam iekļaujas preču, pakalpojumu un finanšu tirgos – enerģijas piegādes ir kritiska valsts ekonomikas sastāvdaļa, tādēļ jāpanāk līdzsvars starp pieprasījumu un piedāvājumu.

Lai uzlabotu pieprasījuma bilanci ziemai, Eiropas Savienības valstis oficiāli pieņēmušas lēmumu par brīvprātīgu dabasgāzes patēriņa samazināšanu par 15 % no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam. Šāds lēmums nāca klajā, cenšoties ne vien ietaupīt gāzi ziemai, bet arī aizpildīt Eiropas gāzes krātuves apstākļos, kad piegādes no Krievijas pa gāzesvadu samazinājās no 40 % līdz 20 %. Šis ir būtisks energoapgādes drošības pasākums gaidāmajā ziemas sezonā, un kā viens pasākumiem ir gāzes patēriņa samazināšana. Vairākas Eiropas Savienības valstis jau nākušas klajā ar patēriņa samazinājuma plāniem, tomēr šo pasākumu realizācija ir atkarīga no gāzes pieejamības un patēriņa.

Vācijā jau šobrīd var novērot gāzes patēriņa samazinājumu, ko var novērot lielo industrijas uzņēmumu rīcībā augsto enerģijas cenu dēļ. Jau iepriekš ir noteikti enerģijas taupības pasākumi sabiedriskajās vietās – gan gaisa kondicionēšanai, gan apkures temperatūrai. Vācijai ir nepieciešams samazināt gāzes patēriņu par 20 %, lai šoziem izvairītos no nevēlamā deficīta. Šobrīd Vācija gatavojas turpināt gāzes aizpildījumu krātuvēs ziemas sezonai, lai līdz 1.septembrim aizpildītu krātuves par 75 %, līdz 1. oktobrim par 85 %, un līdz 1. novembrim par 95 %.

**Vācijas prese:** "We have a very critical winter right in front of us" (Tulk. Gaidāmā ziema mums būs ļoti kritiska)

Arī Francijas valdība mudina iedzīvotājus samazināt savu ikdienas patēriņu, nosakot arī ielu un pilsētu ēku fasāžu apgaismojuma samazinājumu, kā arī publiskajās vietās jāsamazina gaisa kondicionēšana un apkure. Tiek plānots, ka šāda pasākuma ieviešana ļaus samazināt enerģijas rēķinus par 20 %. Turklāt jaunais Francijas plāns paredz samazināt enerģijas patēriņu par 10 % līdz 2024. gadam salīdzinājumā ar 2019. gadu.

**Francijas prese:** "Accept paying the price for our freedom and our values" (Tulk. Pieņemiet kā samaksu par mūsu brīvību un mūsu vērtībām)

Spānijas valdība pieņēmusi radikālāku pieeju nekā citas ES valstis, izdodot lēmumu, kas nosaka uzņēmumiem samazināt kondicionēšanu līdz 27 grādiem vasarā un apkuri līdz 19 grādiem šogad ziemā, paredzēti arī citi energoefektīvi risinājumi, kas skar publiskas vietas, taču māsaimniecībām šie pasākumi nav obligāti. Šāds pasākumu kopums var samazināt enerģijas rēķinus par 5 %, un tas palīdzēs Spānijai sasniegt mērķi – samazināt gāzes patēriņu par 7 % līdz nākošā gada martam.

Māsaimniecībās, rūpniecības, elektroenerģijas un siltuma enerģijas ražošanas sektoros, pakalpojumu sfērās – absolūti visās ir jāpārskata energoresursu tēriņi – jāatmet liekais un jālīdzsvaro patēriņš, jo ietaupītā enerģija ir ārkārtīgi vērtīga.

Avoti: Reuters, ES Padome, FT, Montel, Bloomberg, Politico, Economist ●

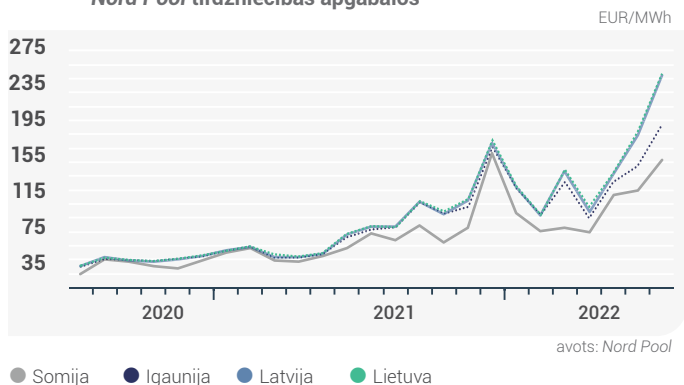
# Cenu eskalācija dabasgāzes tirgū

Karīna Viskuba, AS "Latvenergo" tirdzniecības analītiķe

- Baltijā pieaug elektroenerģijas cenas
- Elektroenerģijas nākotnes kontraktiem jauni cenu rekordi
- Ģenerācija Baltijā noseņģusi 55 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa apjoma
- Daugavas pietece par 60 % zemāka nekā jūnijā
- Dabasgāzes tirgū straujš cenu kāpums

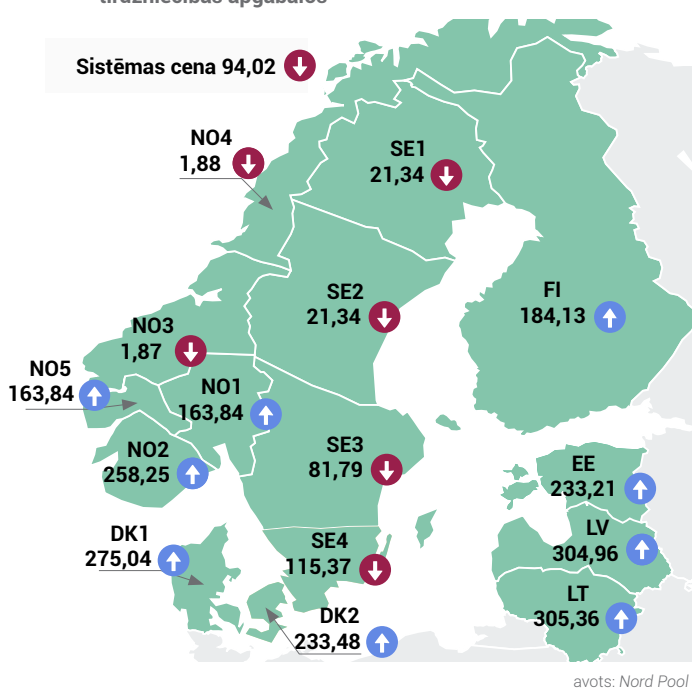
Jūlijā elektroenerģijas cenu pieauguma tendence saglabājās gan Baltijas reģionā, gan arī Vācijā, Polijā, Nīderlandē u.c., sasniedzot jaunas rekordaugstas virsotnes. Visaugstākā elektroenerģijas cena Baltijā jūlijā bija Lietuvā — 305,36 EUR/MWh, kas bija par 37 % lielāka nekā mēnesi iepriekš. Latvijā vidējā elektroenerģijas cena kāpa par 40 %, salīdzinot ar jūniju, un bija 304,96 EUR/MWh. Aizvadītajā mēnesī Igaunijā cena bija 233,21 EUR/MWh, kas ir pieaugums par 34 %, salīdzinot ar jūnija datiem. Elektroenerģijas cenu atšķirību starp Igauniju, Latviju un Lietuvu turpina noteikt pieejamās elektroenerģijas pārvades sistēmas jaudas samazinājums starp Igauniju un Latviju remontdarbu dēļ. Jūlijā Baltijā ikstundu cenas svārstījās no zemākās 1,41 EUR/MWh līdz rekordaugstai 2 100,08 EUR/MWh.

## 1. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Nord Pool tirdzniecības apgabalos

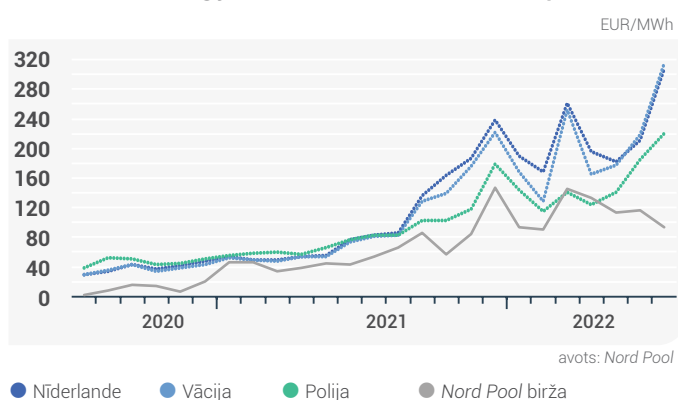


Elektroenerģijas cenu pieaugumu Baltijā jūlijā noteica dabasgāzes cenu straujš kāpums, dabasgāzes nākamā mēneša kontraktam pieaugot par 59 % līdz vidēji

## 2. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas jūlijā Nord Pool tirdzniecības apgabalos



## 3. attēls. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Eiropas valstīs



169,75 EUR/MWh. Turklāt enerģijas plūsmas no Somijas jūlijā samazinājās par 8 %, bet plūsmas no Zviedrijas SE4 tirdzniecības apgabala pieauga par 17 %.

Tikmēr Nord Pool sistēmas cena aizvadītajā mēnesī samazinājās par 19 % līdz 94,02 EUR/MWh, ko galvenokārt noteica vēja elektrostaciju izstrādes kāpums par 29 %, salīdzinot ar jūnija datiem. Turklāt jūlijā elektroenerģijas patēriņš Nord Pool reģionā samazinājās par 2 %, savukārt ģenerācija pieauga par 2 %, salīdzinot ar jūniju. Jūlijā Ziemeļvalstīs turpinājās atomelektrostaciju ikgadējā apkopes darbu sezona, tomēr pieejamo jaudu apjoms pieauga līdz vidēji 82 % no kopējās uzstādītās jaudas. Tikmēr Ziemeļvalstu hidrorezervuāru aizpildījuma līmenis aizvadītajā mēnesī bija 6 % zem normas robežas.

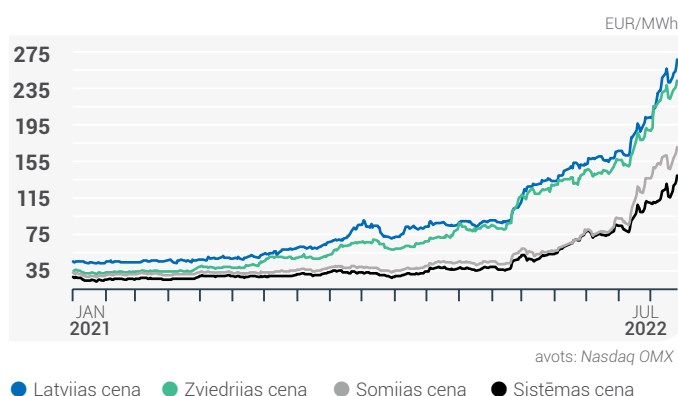
## Elektroenerģijas nākotnes kontraktiem jauni cenu rekordi

Jūlijā elektroenerģijas nākotnes kontraktu cenas ievērojami pieauga galvenokārt dabasgāzes un ogļu cenu kāpuma dēļ. Jūlijā Ziemeļvalstu hidrobalances līmenis pasliktinājās no –8,1 TWh mēneša sākumā līdz –11,2 TWh mēneša beigās zem normas robežas.

Jūlijā sistēmas nākamā mēneša kontrakta (Nordic Futures) vidējā cena kāpa par 22 % līdz rekordaugstai cenai — 133,75 EUR/MWh, mēnesi noslēdzot ar 140,00 EUR/MWh. Straujāks cenas pieaugums bija vērojams sistēmas 2022. gada 4. ceturkšņa kontraktam, cenai kāpjot par 52 % līdz vidēji 217,74 EUR/MWh. Jūlija nogalē ceturkšņa kontrakts sasniedza jaunu cenas rekordu — 260,38 EUR/MWh. Līdzīga tendence bija arī 2023. gada sistēmas kontraktam, kura cena pieauga par 29 % un bija 119,53 EUR/MWh, jūliju noslēdzot ar 140,00 EUR/MWh.

Latvijas nākamā mēneša kontrakta vidējā cena kāpa par 28 % līdz 259,34 EUR/MWh, un jūlija beigās noslēdzās ar septiņu mēnešu augstāko cenu — 281,00 EUR/MWh. Latvijas šī gada 4. ceturkšņa kontrakta cena strauji pieauga par 41 % un vidēji bija 328,23 EUR/MWh. Aizvadītajā mēnesī Latvijas nākamā gada kontrakta cena kāpa par 31 % līdz 235,22 EUR/MWh, jūlija nogalē sasniedzot augstāko robežu — 266,50 EUR/MWh.

## 4. attēls. 2023. gada elektroenerģijas futures cenas

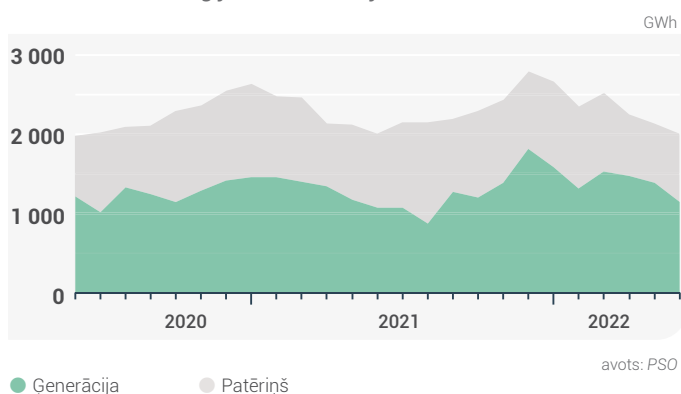


## Ģenerācija Baltijā nosegusi 55 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa apjoma

Baltijas kopējais elektroenerģijas patēriņš jūlijā bija 2 064 GWh, kas samazinājās par 4 %, salīdzinot ar šo periodu gadu iepriekš. Aizvadītajā mēnesī Latvijā elektroenerģijas patēriņš ir krities par 12 %, salīdzinot ar 2021. gada jūlija datiem, patērējot 519 GWh elektroenerģijas. Tajā pašā laikā Igaunijā elektroenerģijas patēriņš samazinājās tikai par 1 % līdz 567 GWh. Lietuvā elektroenerģijas patēriņam bija līdzīga tendence, tas samazinājās par 1 %, salīdzinot ar jūliju gadu iepriekš, un bija 978 GWh.

Aizvadītajā mēnesī Baltijā kopā tika saražotas 1 132 GWh elektroenerģijas, kas ir par 1 % mazāk nekā jūnijā, tomēr ir par 6 % vairāk nekā šajā periodā gadu iepriekš. Jūlijā Latvijas elektroenerģijas izstrāde kritās par 27 %, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, un bija 184 GWh. Igaunijā jūlijā tika saražotas 588 GWh elektroenerģijas, kas ir par 4 % mazāk nekā jūnijā. Tikmēr Lietuvā izstrādātās elektroenerģijas apjoms kāpa par 29 %, un kopā tika saražotas 360 GWh elektroenerģijas.

5. attēls. Elektroenerģijas balance Baltijā

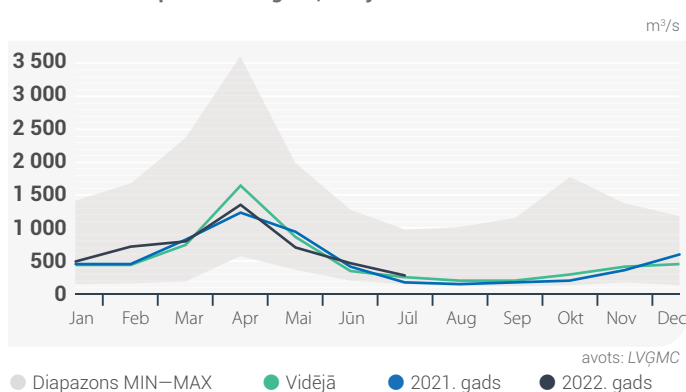


Jūlijā elektroenerģijas izstrādes attiecība pret kopējo elektroenerģijas patēriņu Baltijā samazinājās līdz 55 %. Latvijā šis īpatsvars saruka līdz 35 %, tikmēr Igaunijā tas mēreni pieauga līdz 104 %, arī Lietuvā bija vērojams ģenerācijas un patēriņa attiecības pieaugums, sasniedzot 37 %.

## Par 60 % zemāka Daugavas pietece nekā jūnijā

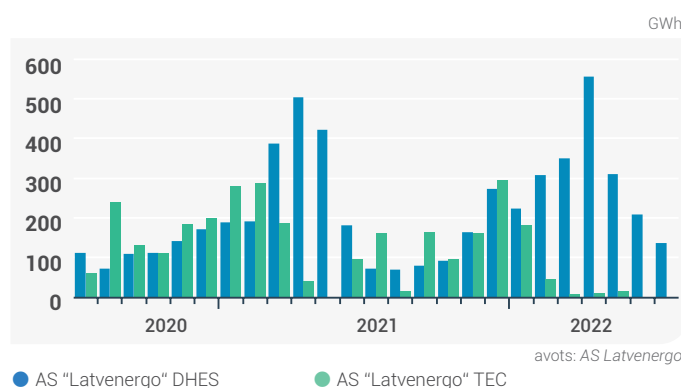
Jūlijā Daugavas pietece bija 275 m<sup>3</sup>/s, kas kritās par 60 %, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi. Pēc LVĢMC datiem kopējais nokrišņu daudzums Latvijā jūlijā bija 79,2 mm jeb 5 % virs mēneša normas (75,7 mm), kas ļāva Daugavas pietecei par 10 % pārsniegt daudzgadu vidējo līmeni.

6. attēls. Ūdens pietece Daugavā, vidēji mēnesī



Aizvadītajā mēnesī *Latvenergo* hidroelektrostaciju elektroenerģijas izstrāde kritās par 34 %, salīdzinot ar jūnija datiem, un bija 137 GWh. Līdzīgi kā iepriekšējā mēnesī, arī jūlijā *Latvenergo* termoelektrostacijas nestrādāja augstu ražošanas izmaksu un tirgus pieprasījuma trūkuma dēļ.

7. attēls. *Latvenergo* saražotais elektroenerģijas apjoms



## Dabaszāģes tirgū straujš cenu kāpums

Aizvadītajā mēnesī jēlnaftas nākotnes kontrakta (*Brent Crude Futures*) vidējā cena bija 105,12 USD/bbl, kas samazinājās par 8 %, salīdzinot ar jūniju. Jūlija vidū kontrakts noslēdza līdz zemākajam līmenim — 99,10 USD/bbl — kopš šī gada aprīļa.

Jūlijā naftas cenas samazinājumu galvenokārt noteica globālā ekonomikas lejupslīde un inflācijas kāpums, kas veicināja pieprasījuma samazinājuma risku. Turklāt ietekmi uz naftas pieprasījumu atstāja arī Covid-19 izplatība un ar to saistītie ierobežojumi Ķīnā. Nervozitāti piedāvājuma pusē radīja tiesvedība saistībā ar naftas noplūdi Kazahstānas nozīmīgākajā naftas cauruļvadā, kas ved tranzītā caur Krieviju. Tomēr pēc tiesas sprieduma naftas plūsmas netika ierobežotas, mazinot spriedzi tirgū, kas atspoguļojās naftas cenu lejupslīdē.

Jūlijā ogļu nākamā mēneša kontrakta (*API2*) vidējā cena bija 362,89 USD/t, kas pieauga par 16 %, un mēneša beigās kontrakts noslēdzās ar 372,00 USD/t.

Jūlijā ogļu cenu pieaugumu veicināja bažas par Krievijas ogļu importa aizliegumu no nākamā mēneša, augsts pieprasījums, cenu eskalācija dabaszāģes tirgū un plūdi Austrālijā, kas ierobežo valsts eksporta iespējas.

Dabaszāģes nākamā mēneša kontrakta (*Dutch TTF*) cena strauji kāpa par 59 % līdz vidēji 169,75 EUR/MWh. Mēneša nogalē kontrakts sasniedza 205,23 EUR/MWh, kas ir augstākā cenas robeža kopš šī gada marta.

Jūlija sākumā dabaszāģes jau tā ierobežoto piedāvājumu pasliktināja naftas un gāzes nozares darbinieku streiks Norvēģijā, kas izraisīja gāzes ieguves un eksporta samazinājumu. Visa mēneša garumā tirgū valdīja nenoteiktība par *Nord Stream 1* dabaszāģes cauruļvada darbību. Jūlija sākumā turpinājās dabaszāģes piegāžu samazinājums caur *Nord Stream 1* par 60 %. Pēc plānotajiem apkopes darbiem (11.—21. jūlijs) *Nord Stream 1* cauruļvada ierobežojums pieauga līdz 80 % remontdarbu dēļ. Tajā pašā laikā Eiropas dabaszāģes krātuvju aizpildījuma līmenis jūlijā saglabāja pieauguma tendenci, sasniedzot 69 % no kopējās jaudas.

Aizvadītajā mēnesī Eiropas oglekļa emisiju kvotu (*EUA Futures*) Dec.22 kontraktam saglabājās mērena lejupvērsta tendence, tā cenai samazinoties par 3 % līdz vidēji 81,71 EUR/t. Jūlija nogalē kontrakts noslēdzās ar 78,55 EUR/t.

Līdzīgi kā iepriekšējā mēnesī, arī jūlijā emisiju kvotu tirgus darbojās ierobežotas likviditātes apstākļos. Kvotu cena svārstījās starp pieprasījuma samazināšanās risku, ko rada pasaules ekonomikas lejupslīde un energoresursu cenu kāpums, un prognozēto augstāku ogļu elektrostaciju izstrādi, kas varētu stimulēt kvotu pieprasījumu. Aizvadītajā mēnesī emisijas kvotu cenu samazinājumu ietekmēja arī Eiropas Komisijas ierosinājums katrā no 27 ES valstīm brīvprātīgi samazināt gāzes pieprasījumu par 15 %, salīdzinot ar vidējo pieprasījumu no augusta līdz martam pēdējo piecu gadu laikā (no 2017. līdz 2021. gadam). ●



# AS "Latvenergo" par samazina enerģijas patēriņu biroju telpās

Solidarizējoties ar Eiropas Savienības dalībvalstu panākto politisko vienošanos brīvprātīgi samazināt energoresursu krīzi, AS "Latvenergo" kā sociāli atbildīgs komersants ir identificējis nepieciešamos enerģijas taupības pasākumus, kas šobrīd tiek īstenoti biroju telpās. Tādējādi tiek plānots iekonomēt 15% elektrības un siltumenerģijas patēriņa administratīvajās ēkās.

Enerģijas samazināšanas pasākumi ir Latvenergo koncerna un katra tajā strādājošā darbinieka atbildība apstākļos, kad Eiropā notiek aktīva karadarbība. Tās izraisītais visu energoresursu cenu pieaugums liek sabiedrībai pārskatīt savus paradumus, samazinot patēriņu. Arī Latvenergo ēkās no jūlija tiek veikta virkne pasākumu, lai vismaz par 15% samazinātu enerģijas patēriņu koncernā.

**Arnis Kurgs**, AS "Latvenergo" administratīvais direktors: "Latvenergo kā enerģijas ražotājs un sociāli atbildīgs komersants ir ieviesis energoresursu taupības pasākumus visās biroju telpās. Koncernā izveidotās un uzkrātās energoefektivitātes zināšanas ir efektīvs rīks, ko pielietot arī mūsu ikdienā

un iedvesmot to darīt arī citus. Šobrīd, kad Eiropas valstis izjūt karadarbības Ukrainā sekas, ir īpaši svarīgi būt piemēram un rīkoties solidāri laikā, kurā mūs vieno izpratne, ka energoresursu taupība ir mazākā cena, ko maksājam par savu drošību. Šādi energoresursu taupības pasākumi tiek ieviesti vairākās Eiropas valstīs, vienojoties kopīgam mērķim."

Latvenergo koncerna ēkās vasaras laikā tiek ierobežota gaisa kondicionieru darbība, tā ietaupot līdz 10–20% elektrības, apkures periodā tiks samazināta biroja telpu temperatūra, iegūstot līdz 10% siltumenerģijas ietaupījumu, kā arī samazināta ventilācijas intensitāte darba telpās, iegūstot 20–30% elektroenerģijas ietaupījumu. Dienakts gaišajā laikā pēc iespējas tiek izslēgti apgaismojums visās koplietošanas telpās, ietaupot līdz 10% elektroenerģijas.

Darbinieki liftus izmanto tikai tad, ja ir jāpārvieta kravas, diennakts tumšajā laikā netiek izmantots administratīvo ēku dekoratīvais apgaismojums, kā arī darbinieki ievēro energoefektivitātes un taupības pasākumus savas ikdienas gaitās. ●

## AS "Latvenergo" aicina piedalīties "Enerģētikas hakatonā"

AS "Latvenergo" un biedrība "Zaļo un Viedo Tehnoloģiju Klasteris" aicina datu analītiķus, programmētājus, IT studentus un ikvienu interesentu piedalīties "Enerģētikas hakatonā", kas no 5. līdz 9. septembrim norisināsies tiešsaistē ar noslēguma pasākumu 9. septembrī klātienē, Impact Hub Liepāja telpās. Piecu dienu hakatonā dalībniekiem būs iespēja strādāt ar Latvijas lielākā enerģētikas uzņēmuma AS "Latvenergo" izvirzītajiem izaicinājumiem, radīt inovatīvas idejas un iegūt jaunus sadarbības partnerus. Reģistrācijas anketa šeit: <http://greentechlatvia.eu/lv/energetikas-hakaton/>.

"Jaunākās inovācijas bieži vien ir ģeniālas iepriekšējo ideju iterācijas, kad ir iespējams būtiski uzlabot, padarīt klientu vajadzībām piemērotāku un veiksmīgi attīstīt konkurējošu piedāvājumu jau starp zināmiem produktiem vai pakalpojumiem," stāsta AS "Latvenergo" Attīstības direktors **Kaspars Cikmačs**: "Pirmo reizi AS "Latvenergo" aicina uz dalību hakatonā ne tikai studentu komandas un jaunuzņēmumus, bet arī pieredzējušus IT profesionāļus. Hakatona rezultātā plānojam iegūt jaunas idejas IT risinājumiem, kas veicinās energoefektivitāti, plašāku saules paneļu izmantošanu un efektīvāku elektromobiļu uzlādes staciju tīkla pārvaldību."

Hakatona laikā dalībnieki varēs risināt vienu no trīs AS "Latvenergo" izvirzītajiem izaicinājumiem:

- Radīt programmu, kas ļauj piekļūt vairāku ražotāju inventoriem, klientu saules moduļu datus integrējot *Elektrum* mājaslapā un mobilajā lietotnē;
- Izveidot uzlādes staciju stāvvieta kontroles rīku, kas var uzlabot stāvvieta pareizu lietošanu un to pieejamību elektromobiļu uzlādei;
- Mājsaimniecības elektroenerģijas patēriņa detalizēta analīze, identificējot patēriņa veidotājus.

Vairāk informācijas par izaicinājumiem meklēt šeit: <http://greentechlatvia.eu/lv/energetikas-hakaton/>.

"Energoefektivitāte ir ES enerģētikas politikas pamats un Eiropas zaļā kursa viens no galvenajiem aspektiem. Šobrīd energoefektivitātes paaugstināšana un risinājumi, kas ļautu kļūt energoneatkarīgiem, ir kļuvusi vēl būtiskāka", uzsver Zaļo un Viedo Tehnoloģiju Klastera valdes locekle un Energoefektivitātes vadītāja **Ieva Meikšāne**: "Piedaloties hakatonā, dalībniekiem ir iespēja iegūt jaunu pieredzi un demonstrēt savas prasmes un zināšanas. Komandām hakatona norises laikā ir iespēja saņemt Latvijas lielākās enerģētikas kompānijas AS "Latvenergo" ekspertu padomus un atbalstu. Laba žūrijas novērtējuma un rezultātu gadījumā komanda iegūs iespēju tālākai sadarbībai ar AS "Latvenergo". "Produktīvākam darbam dalībnieki visa hakatona laikā varēs konsultēties ar dažādiem enerģētikas un uzņēmējdarbības ekspertiem. Labākās idejas autori saņems 5000 eiro lielu naudas balvu, kā arī iespēju kļūt par AS "Latvenergo" sadarbības partneri.

Interesenti aicināti aizpildīt reģistrācijas anketu šeit: <http://greentechlatvia.eu/lv/energetikas-hakaton/>.

Enerģētikas hakatonu organizē AS "Latvenergo" sadarbībā ar biedrību "Zaļo un Viedo Tehnoloģiju Klasteris." ●

# ENERĢĒTIKAS HAKATONS

05.09. – 09.09.

1.

Programma, kas ļauj piekļūt vairāku ražotāju inventoriem, klientu saules moduļu datus integrējot *Elektrum* mājaslapā un mobilajā aplikācijā.

2.

Uzlādes staciju stāvvieta kontroles rīks, kas var uzlabot stāvvieta pareizu lietošanu un to pieejamību elektromobiļu uzlādei.

3.

Mājsaimniecības elektroenerģijas patēriņa detalizēta analīze, identificējot patēriņa veidotājus.

Ieguvumi



Jauna pieredze un vērtīgas prasmes

AS "Latvenergo" ekspertu mentorings

Galvenā balva 5000 EUR un iespēja tālākai sadarbībai ar "Latvenergo"

Vairāk info meklē šeit:

<http://greentechlatvia.eu/lv/energetikas-hakaton/>

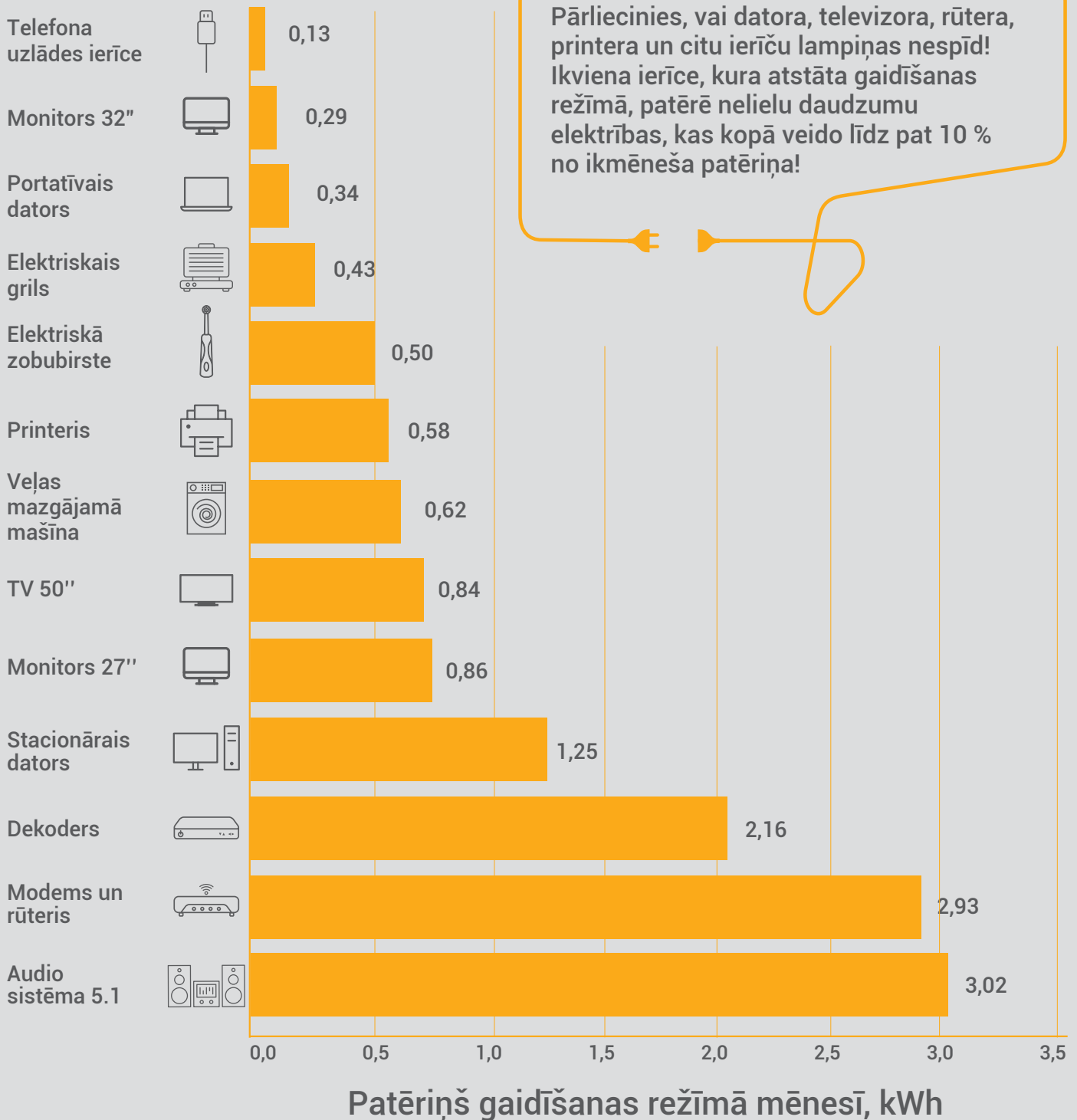
Pasākums norisinās tiešsaistē, Fināls 09.09. Liepājā

# Cik kWh mēnesī ierīce patērē gaidīšanas režīmā?



Elektrības patēriņu ir iespējams samazināt, ja elektroierīces neatstāj gaidīšanas režīmā.

Pārliecinies, vai datora, televizora, rūtera, printera un citu ierīču lampiņas nespīd! Ikvienu ierīci, kura atstāta gaidīšanas režīmā, patērē nelielu daudzumu elektrības, kas kopā veido līdz pat 10 % no ikmēneša patēriņa!







## Enerģiskas sarunas izglītojošos pasākumos



**28.09.2022**

Siltumsūkņis – efektīva mājas apsilde



**05.10.2022.**

Sasildi māju ar sauli



**26.10.2022.**

Ilgspējīga domāšana sākas skolā

Pieteikties bezmaksas vebināriem  
[elektrum.lv/pasakumi](http://elektrum.lv/pasakumi)



**21.09.2022.**

Kā samazināt ēku enerģijas patēriņu?



**29.09.2022.**

Elektroauto uzlādes risinājumi biznesam \*



**02.11.2022.**

Kā pāriet uz elektroauto parku uzņēmumam?



**30.11.2022.**

Kā trenēt savu enerģijas patēriņu?

Pieteikties bezmaksas vebināriem, klātienes semināram \* [elektrum.lv/seminari](http://elektrum.lv/seminari)



Regulējiet telpu temperatūru! Jūs ietaupīsiet līdz 12% no ēkas apsildei nepieciešamās enerģijas, ja pēc darbalaika un brīvdienās pazemināsiet temperatūru telpās par 2–3 °C.

Pievienojiet sev jaunu vērtību – energoefektivitāti!

